

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Warszawie

LWA.410.024.04.2021

Pani
Teresa Gołębiowska
Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
ul. Krakowska 28, 26-800 Białobrzegi

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/062 Zapewnienie opiekunom osób niesamodzielnych wsparcia wychnieniowego

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Warszawie
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 57 72, F +48 22 444 57 62
lwa@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, ul. Krakowska 28, 26-800 Białobrzegi, (dalej także: PCPR lub Centrum)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Teresa Gołębiowska, Dyrektor, od dnia 15 czerwca 2006 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Przygotowanie i wdrożenie wsparcia wytchnieniowego opiekunom osób niesamodzielnych. 2. Realizowanie wsparcia wytchnieniowego opiekunom osób niesamodzielnych. 3. Wydatkowanie i rozliczenie środków na realizację wsparcia wytchnieniowego opiekunom osób niesamodzielnych.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2019 r. do zakończenia kontroli. Kontrolą mogą być objęte również dokumenty wytworzone wcześniej, jeśli są niezbędne dla realizacji celu kontroli.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie
Kontrolerzy	1. Ilona Bożek, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA/190/2021 z 16.11.2021 r. 2. Wojciech Nędzi, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA/198/2021 z 1.12.2021 r.

(akta kontroli str. 1-4)

---

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, ze zm., dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie realizację przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Białobrzegach resortowego programu wsparcia osób niepełnosprawnych „Opieka Wytchnieniowa” edycja 2020 i 2021³, przyjętego przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego na podstawie art. 7 ust. 5 ustawy z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym⁴.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Białobrzegach w prawidłowy sposób przygotowało i wdrożyło wsparcie wytchnieniowe opiekunom osób niesamodzielnych. Rzetelnie rozpoznano potrzeby w powyższym zakresie na terenie powiatu białobrzieskiego i na tej podstawie oszacowano kwotę wsparcia. Zaplanowanym wsparciem poradnictwa specjalistycznego objęto wszystkie osoby zgłaszające chęć uczestnictwa w Programie, do których był on skierowany. Wartość oferowanego wsparcia w 2020 r. wyniosła 216,0 tys. zł, a w 2021 r. – 110,0 tys. zł. Każdy z uczestników spełnił kryteria określone w Programie i otrzymał wsparcie zgodne z przyznanym wymiarem i określonymi limitami, w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej. Realizację wsparcia wytchnieniowego, w obu edycjach, zlecono organizacji pozarządowej, która zapewniła odpowiednich specjalistów. Centrum, ze względu na zagrożenie epidemiczne nie przeprowadzało kontroli realizacji opieki wytchnieniowej, jednak na bieżąco ją monitorowało, poprzez regularny kontakt z uczestnikami i analizę dokumentów sprawozdawczych. Roczne zestawienia i sprawozdania przygotowano na odpowiednich wzorach i złożono terminowo. PCPR podawał do publicznej wiadomości informacje o realizacji Programu na terenie powiatu, w tym informacje o uzyskanych środkach.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częstkowej⁵ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Przygotowanie i wdrożenie wsparcia wytchnieniowego opiekunom osób niepełnosprawnych

Opis stanu faktycznego

1.1 W kontrolowanym okresie, PCPR realizowało Program „Opieka wytchnieniowa” w latach 2020 – 2021.

W celu rozpoznania potrzeb w powiecie białobrzieskim w zakresie opieki wytchnieniowej przeprowadzono wywiady środowiskowe w formie rozmów telefonicznych i spotkań, ściśle współpracując z Ośrodkami Pomocy Społecznej⁶, Zakładami Opieki Zdrowotnej z terenu powiatu białobrzieskiego, lokalnymi stowarzyszeniami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych⁷, a także bezpośrednio kontaktując się z opiekunami osób niepełnosprawnych czy z pracownikami funkcjonującą w powiecie Szkoły Specjalnej. Przed obiema edycjami zorganizowano spotkania⁸ dla osób zainteresowanych skorzystaniem z Programu. Na tej podstawie, w 2020 r. zaplanowano objąć opieką 45 osób (25 opiekunów dzieci niepełnosprawnych i 20 opiekunów osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności), a w 2021 r. 55 osób (odpowiednio 30 i 25 opiekunów).

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dalej: Program.

⁴ Dz. U. z 2020 r. poz. 1787.

⁵ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁶ GOPS w Stromcu, Starej Błotnicy, Radzanowie, Promnie, Wyśmierzycach i Białobrzegach.

⁷ Katolickie Stowarzyszenie Serca dla Serc w Jasionnie, Stowarzyszenie Ludzi z Inicjatywą „Postęp” w Branicy, Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „Promyk Nadziei” w Niedabylu.

⁸ W spotkaniu 21 września 2020 r. uczestniczyło 26 osób, a 29 czerwca 2021 r. – 20.

(akta kontroli str. 48-61)

Informacje o naborach do Programu umieszczano na stronie internetowej Powiatu Białobrzieskiego, PCPR, a także na portalach społecznościowych⁹ powiatu, wicestarosty, Centrum, a także lokalnej prasie¹⁰. Ponadto, Dyrektor PCPR rozesała¹¹ do Ośrodków Pomocy Społecznej na terenie powiatu pismo z informacją o przystąpieniu do Programu, szczegółach jego realizacji i naborze uczestników.

(akta kontroli str. 465-512)

W 2020 r. kwotę 150 zł za godzinę poradnictwa specjalistycznego, oszacowano na podstawie średnich cen usług pielęgniarki, psychologa, rehabilitanta i dietetyka wraz z dojazdem do miejsca zamieszkania opiekuna osoby niepełnosprawnej. Zgodnie z pkt. 8 rozdziału V *Zakres podmiotowy i przedmiotowy Programu* limit opieki wychnieniowej w formie poradnictwa wynosił 40 godzin. W 2021 r. maksymalny koszt godziny poradnictwa, określony w Programie wyniósł 100 zł w limicie 20 godzin. Wnioskowana kwota na realizację Programu była iloczynem ilości zaplanowanych osób do objęcia opieką, limitu godzin wsparcia oraz określonego kosztu godzinowego poradnictwa. W 2020 r. wnioskowana kwota wyniosła 218,16 tys. zł (w tym 2,16 tys. zł kosztów obsługi – 1% wnioskowanych środków), a w 2021 r. – 112,20 tys. zł (w tym 2,20 tys. zł kosztów obsługi – 2%).

Złożone terminowo¹², tj. 20 kwietnia 2020 r. i 7 stycznia 2021 r., do Wojewody Mazowieckiego wnioski Powiatu Białobrzieskiego o przyznanie środków finansowych z Programu, nie wymagały uzupełnień.

(akta kontroli str. 48-49, 62-63, 222-231)

1.2 Oświadczenie o przyjęciu środków finansowych z Programu w edycji 2020, powiat białobrzieski złożył 8 czerwca 2020 r., a dla edycji 2021 – 4 marca 2021 r., tj. 12 i 8 dni po ogłoszeniu wyników naborów wniosków¹³. Otrzymane kwoty były zgodne z wnioskowanymi, tj. w 2020 r. – 218,16 tys. zł, a w 2021 r. – 112,20 tys. zł.

Powiat Białobrzieski zawarł z Wojewodą Mazowieckim umowy nr 44/2020/OW z 10 lipca 2020 r. i nr 55/2021/OW z 10 maja 2021 r. w sprawie wysokości i trybu przekazywania środków Funduszu Solidarnościowego, na realizację zadania w ramach resortowego Programu „Opieka wychnieniowa” w edycjach 2020 i 2021. Na podstawie zawartych umów, Zarząd Powiatu Białobrzieskiego uchwałą nr 65/116/2020¹⁴ z dnia 24 lipca 2020 r. zarządził, że w 2020 r. obsługę merytoryczną programu prowadziło PCPR, a obsługę finansowo – księgową Powiat Białobrzieski. Uchwałą nr 98/201/2021¹⁵ z 7 kwietnia 2021 r. zarządzono realizowanie Programu pod względem merytorycznym i finansowo-księgowym przez Centrum.

(akta kontroli str. 27-30, 64-74, 232-242)

W ramach realizacji Programu do zadań Centrum należało zapewnienie członkom rodziny lub opiekunom sprawującym bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności lub osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności / osobami z orzeczeniem równoważnym, możliwości skorzystania ze specjalistycznego poradnictwa (psychologicznego lub

⁹ Łącznie zamieszczono 13 postów w sprawie realizacji Programu.

¹⁰ Zebra.tv., twojradom.pl, bialobrzegi24.pl, echodnia.eu, pcpbialobrzegi.bip.gov.pl, bialobrzegipowiat.pl.

¹¹ Pismo nr PCPR.550.7.7.2020 z 7 lipca 2020 r. do GOPS w Starej Błotnicy, Stromcu, Promnie, Radzanowie, Wyśmierczach i Białobrzegach.

¹² Pismem nr WN-II.946.4.5.2020.KK Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego z 31.03.2020 r. poinformowano o wydłużeniu terminu składania wniosków do 22 kwietnia 2020 r., a pismem nr WN-II.946.5.71.2020.KK z 28 grudnia 2020 r. o wydłużeniu terminu do 29 stycznia 2021 r.

¹³ W 2019 r. w powiecie nie realizowano Programu, z powodu zbyt późnego uzyskania informacji o możliwości wnioskowania, oraz braku informacji o potrzebach opiekunów osób niepełnosprawnych w zakresie poradnictwa specjalistycznego.

¹⁴ Uchwała nr 65/116/2020 Zarządu Powiatu Białobrzieskiego z dnia 24 lipca 2020 r. w sprawie określenia podziału zadań przy realizacji Programu „Opieka wychnieniowa – edycja 2020”.

¹⁵ Uchwała nr 98/201/2021 Zarządu Powiatu Białobrzieskiego z dnia 7 kwietnia 2021 r. w sprawie przystąpienia Powiatu Białobrzieskiego do realizacji Programu „Opieka wychnieniowa” – edycja 2021 oraz wyznaczenia Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Białobrzegach do realizacji w/w programu.

terapeutycznego) oraz wsparcia w zakresie nauki pielęgnacji/rehabilitacji/dietetyki, określanego dalej jako poradnictwo specjalistyczne.

Realizację wsparcia w 2020 r. rozpoczęto 11 października, a w 2021 r. – 25 lipca.

(akta kontroli str. 65-74, 233-243, 540)

1.3 Powiat zlecił realizację usług opieki wytnieniowej w obu edycjach organizacji pozarządowej, o której mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie¹⁶, co było zgodne z rozdz. V pkt. 21 ppkt. 1 Programu.

Zgodnie z §2 pkt. 7 umowy nr 44/2020/OW oraz §2 pkt 2 umowy nr 55/2021/OW w celu realizacji zadania w sposób racjonalny, gospodarny i celowy, w oparciu o najbardziej korzystną ekonomicznie i jakościowo ofertę, z zachowaniem zasady konkurencyjności i przejrzystości oraz uniknięcia konfliktu interesów, dla każdej z edycji ogłoszono otwarty konkurs ofert¹⁷ na realizację zadań Programu. W odpowiedzi na ogłoszenie, jedyne oferty w obu edycjach złożyła Fundacja Sportu Zdrowia i Turystyki EST (dalej: Fundacja). Przed wyborem, ofert składanych przez Fundację, poddawano je weryfikacji i ocenie komisji konkursowej.

Przy zlecaniu usług opieki wytnieniowej, poprzez organizowanie otwartych konkursów i procedurę oceny, a następnie wyboru przedstawionych ofert, przestrzegano obowiązujących uregulowań w zakresie ustawy o działalności pożytku publicznego i uregulowań w zakresie zamówień publicznych.

(akta kontroli str. 77-166, 233-360)

W dniu 3 września 2020 r., podpisano z Fundacją umowę¹⁸ na realizację zadań Programu w postaci specjalistycznego poradnictwa dla opiekunów osób z niepełnosprawnościami w powiecie białobrzeskim dla edycji 2020, a 24 maja 2021 r. analogiczną umowę¹⁹ dla edycji Programu w 2021 r. Termin realizacji zadania, dla umowy z 2020 r. ustalono od 1 września do 15 grudnia 2020 r. z terminem²⁰ poniesienia wydatków od 1 września do 29 grudnia 2020 r., natomiast termin realizacji zadania dla umowy z 2021 r. ustalono od 1 czerwca do 15 grudnia 2021 r. z terminem²¹ poniesienia wydatków od 1 czerwca do 29 grudnia 2021 r.

W zapisach umów określono realizację zadania, zgodnie z przedstawioną ofertą, w wymiarze maksymalnie 40 godzin (2020 r.) oraz 20 godzin (2021 r.) na jednego uczestnika²², zaznaczając ramowość godzin poradnictwa z dostosowaniem go do indywidualnych potrzeb uczestników. Każdorazowo wsparcie realizowano w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej.

W umowach określono, że Powiat Białobrzeski sprawuje kontrolę prawidłowości wykonywania zadania, w tym wydatkowania dotacji, a kontrola może być przeprowadzona w okresie realizacji umowy oraz do 5 lat od jej zakończenia. Nałożono na Fundację obowiązek prowadzenia wyodrębnionej dokumentacji finansowo-księgowej i ewidencji księgowej, a także składania sprawozdań – częściowych (do 30 października i 30 listopada w 2020r. i do 1 sierpnia i 1 listopada w 2021 r.) i końcowych. Niezłożenie sprawozdań, po bezskutecznym wezwaniu,

¹⁶ Dz. U. z 2020 r. poz.1057, dalej: ustawa o działalności pożytku publicznego.

¹⁷ Uchwałami Zarządu Powiatu Białobrzeskiego nr 63/111/2020 z 8 lipca 2020 r., a także nr 98/203/2021 z dnia 7 kwietnia 2021 r., ogłoszono otwarte konkursy ofert na powierzenie realizacji zadania publicznego w zakresie pomocy społecznej pn. specjalistyczne poradnictwo dla opiekunów sprawujących opiekę nad osobami z niepełnosprawnościami w Powiecie Białobrzeskim w ramach Programu „Opieka wytnieniowa” – edycje 2020 i 2021.

¹⁸ Umowa o realizację zadania publicznego, o której mowa w art. 16 ust. 1 ustawy o działalności pożytku publicznego nr 42/PCPR/2020 z 3 września 2020 r.

¹⁹ Umowa o realizację zadania publicznego, o której mowa w art. 16 ust. 1 ustawy o działalności pożytku publicznego nr 20/PCPR/2021 z 24 maja 2021 r.

²⁰ Termin poniesienia wydatków określony na 15 grudnia 2020 r., zmieniono aneksem nr 1/2020 z 1 listopada 2020 r.

²¹ Termin poniesienia wydatków określony na 15 grudnia 2021 r., zmieniono aneksem nr 1/2021 z 9 sierpnia 2021 r.

²² W 2020 r.: poradnictwo psychologiczne – 8 godzin, poradnictwo terapeutyczne – 4 godziny, nauka pielęgnacji – 4 godziny, nauka rehabilitacji – 18 godzin, nauka dietetyki – 6 godzin, w 2021 r.: poradnictwo psychologiczne lub terapeutyczne – 4 godziny, nauka pielęgnacji – 2 godziny, nauka rehabilitacji – 12 godzin, nauka dietetyki – 2 godziny.

mogłoby skutkować uznaniem wykorzystania dotacji niezgodnie z przeznaczeniem i koniecznością jej zwrotu. Umowa z 2020 r. odsyłała do wzoru sprawozdania²³, natomiast w kolejnej edycji wzór sprawozdania stanowił załącznik do umowy. Obie umowy pozwalały powiatowi rozwiązać umowę ze skutkiem natychmiastowym w sytuacji wykorzystania dotacji niezgodnie z przeznaczeniem, nieterminowego oraz nienależytego wykonania umowy, przekazania dotacji lub jej części osobie trzeciej niezgodnie z ustaleniami, nieprzedłożenia sprawozdań lub odmowy poddania się kontroli czy też nieusunięcia w jej wyniku nieprawidłowości.

Przekazywanie środków finansowych Funduszu Solidarnościowego każdorazowo określano w trzech transzach. Odpowiednio dla 2020 r. i środków w wysokości 216,0 tys. zł: I – 108,0 tys. zł – do 10 dni od zawarcia umowy, II – 54,0 tys. zł – do 5 listopada, III – 54,0 tys. zł – do 7 grudnia. Aneks nr 1/2020 terminy II i III transzy określono do 5 i 24 grudnia 2020 r., a dla 2021 r. i środków w wysokości 110,0 tys. zł: I – 55,0 tys. zł – do 30 dni zawarcia umowy, II – 27,5 tys. zł – do 5 listopada, III – 27,5 tys. zł – do 7 grudnia. Aneks nr 1/2021 terminy II i III transzy określono do 26 listopada i 24 grudnia 2021 r.

(akta kontroli str. 167-196, 361-385, 539)

Z przedstawionej dokumentacji wynika, że przekazania I transzy środków, w ramach umowy nr 42/PCPR/2020 na konto Fundacji dokonano w dniu 16 września 2020 r., tj. trzy dni po terminie określonym w umowie.

Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektor PCPR, wszelka dokumentacja przekazywana z PCPR do Starostwa Powiatowego musi posiadać podpis Dyrektora. We wrześniu 2020 r. p. Dyrektor przebywała na urlopie wypoczynkowym. Podpis pod dyspozycją przelewu złożyła po powrocie z urlopu w dniu 16 września i tego samego dnia środki finansowe zostały niezwłocznie przekazane na konto fundacji.

W PCPR nie ma wyznaczonego zastępcy, gdyż nie było takiej potrzeby.

(akta kontroli str. 416-420, 539)

1.4 Zgodnie z *Koncepcją jakości wykonania zadania oraz kwalifikacji osób, przy udziale których organizacja pozarządowa będzie realizować zadanie wraz z kalkulacją kosztów realizacji zadania* (dalej: *Koncepcja*), będącą załącznikiem nr 7 do złożonego przez oferenta formularza Oferty, która była integralną częścią zawartej umowy w edycji Programu 2020, a także analogicznym dokumentem dla edycji Programu 2021, Fundacja gwarantowała zasoby ludzkie o odpowiednich kwalifikacjach do realizacji usług poradnictwa specjalistycznego.

W dniach 7 września 2020 r., a także 25 maja 2021 r., przedstawiciel Fundacji, zwracał się do Dyrektora PCPR z uzasadnioną prośbą zmiany i uzupełnienia *Koncepcji* w zakresie specjalistów przewidzianych do realizacji zadania. Na obie prośby, Dyrektor PCPR wyraziła zgodę²⁴.

Wszyscy specjaliści realizujący zadania wynikające z Programu²⁵, posiadali odpowiednie kwalifikacje, doświadczenie i legitymowali się wyższym wykształceniem w zakresie świadczonych usług.

Zadania koordynatora Programu wykonywała Dyrektor PCPR. Pani [...] ²⁶ posiadała 40 letni staż pracy w pomocy społecznej, a od 22 lat pełniła funkcję Dyrektora

²³ Wzór sprawozdania stanowił załącznik nr 5 do Rozporządzenia Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego z dnia 24 października 2018 r. w sprawie wzorów ofert i ramowych wzorów umów dotyczących realizacji zadań publicznych oraz wzorów sprawozdań z wykonania tych zadań. (Dz. U. z 2018 r. poz. 2057).

²⁴ Pismami nr PCPR.551.22.2020 z 8 września 2020 r., a także nr PCPR.551.20.2021 z 26 maja 2021 r.

²⁵ W 2020 r.: 2 pielęgniarki, 2 psychologów, 2 dietetyków, 1 rehabilitant, 1 masażysta; w 2021 r.: 4 fizjoterapeutów, 1 pielęgniarka, 1 rehabilitant, 1 dietetyk, 1 psycholog.

²⁶ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902) i art. 4 pkt 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia

Centrum. Posiadała wieloletnie doświadczenie przy realizacji projektów finansowanych ze środków zewnętrznych, w tym Unii Europejskiej, np. „Szansa na aktywność”, „Lepsze jutro”, „Aktywizacja szansą”, „Twoje lepsze jutro”, pilotażowego programu „Aktywny samorząd”, Programu wyrównywania różnic między regionami, Modułu III i Modułu IV programu „Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi”, projektu „Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w okresie epidemii COVID-19”, programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2020 i edycja 2021. W ramach wykonywania obowiązków służbowych Dyrektor koordynuje, nadzoruje, monitoruje i kontroluje realizację Programu, m.in. w zakresie naboru uczestników, przyjmowania zgłoszeń, planowania, rozliczania godzin i kontroli prawidłowości realizacji usług, również przez Fundację.

(akta kontroli str. 5-6, 27-30, 176-187, 278-312, 399-406, 513-518)

1.5 Centrum na bieżąco koordynowało i sprawowało nadzór na realizacją usług opieki wytchnieniowej na terenie powiatu białobrzskiego przez Fundację Sportu Zdrowia i Turystyki EST. Pracownicy PCPR regularnie kontaktowali się z uczestnikami Programu w zakresie realizowanego poradnictwa. Podczas pierwszej realizowanej edycji rozmawiano z uczestnikami 38 razy²⁷, a podczas kolejnej 47 razy²⁸. Dodatkowo, PCPR przeprowadziło ankietę ewaluacyjną Programu dla edycji 2020 wśród 11 uczestników. Ocenie poddano prowadzenie poradnictwa przez poszczególnych specjalistów – wszyscy uzyskali pozytywne oceny. Poradnictwo psychologiczne lub terapeutyczne – 82% oceniło bardzo dobrze, a 18% dobrze; naukę rehabilitacji – 100% bardzo dobrze; naukę pielęgnacji – 73% bardzo dobrze, a 27% dobrze; naukę dietetyki – 82% bardzo dobrze, a 18% dobrze. Ponadto zapytano uczestników o jakość zajęć prowadzonych przez Fundację, obsługę Programu przez pracowników Centrum, a także wpływ uzyskanej w ramach Programu pomocy. Wszystkie te zagadnienia zostały ocenione przez uczestników bardzo dobrze i każdy z nich wyraził chęć uczestnictwa w Programie w kolejnym roku. Cztery ankietowane osoby (37%) oceniły jednak, że przewidziana w Programie liczba godzin poradnictwa specjalistycznego jest zbyt mała. Ze względu na powyższe działania, a także stan epidemii, zdecydowano odstąpić od przeprowadzania kontroli.

(akta kontroli str. 465-474)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania PCPR w badanym zakresie.

PCPR w Białobrzegach rzetelnie rozpoznało potrzeby wsparcia wytchnieniowego w powiecie białobrzskim i prawidłowo oszacowało koszty jego realizacji. Oferowane usługi poradnictwa specjalistycznego zostały przygotowane w sposób prawidłowy, a ich realizacja zlecona instytucji pozarządowej za pomocą otwartych konkursów ofert. Każdy z uczestników Programu otrzymał stosowne wsparcie ze strony wykwalifikowanych specjalistów. PCPR na bieżąco monitorowało realizację opieki wytchnieniowej poprzez stały kontakt z uczestnikami, oraz analizę dokumentacji sprawozdawczej.

OBSZAR

dyrektywy 95/46/WE (Dz. Urz. UE L 119 z 4.05.2016 r., dalej: RODO), NIK wyłączyła jawność informacji w interesie osoby fizycznej.

²⁷ W dniach: 5 – 8 października, 12 – 15 października, 2 – 5 listopada 2020 r.

²⁸ W dniach: 19 – 22 lipca, 30 sierpnia – 2 września, 27 września – 1 października, 9 – 15 listopada 2021 r.

2. Realizowanie wsparcia wytchnieniowego opiekunom osób niepełnosprawnych.

Opis stanu faktycznego

2.1 W ramach realizacji Programu, wsparciem opieki wytchnieniowej w formie poradnictwa specjalistycznego objęto w 2020 r. – 45 osób, a w 2021 r. – 55.

W 2020 r. w powiecie białobrzeskim zamieszkiwało 73 dzieci niepełnosprawnych, oraz 283 osoby niepełnosprawne o znacznym stopniu niepełnosprawności oraz z orzeczeniami równoważnymi. Spośród nich opieką wytchnieniową objęto 25 dzieci (34%), a także 20²⁹ dorosłych (7%). W 2021 r. opieką objęto 30 dzieci niepełnosprawnych z 60 zamieszkujących powiat (50%), a także 25³⁰ dorosłych z 224 (11%).

(akta kontroli str. 43-51)

2.2 W ramach realizacji Programu w 2020 i 2021 r., Zarządzeniami Dyrektora PCPR, wprowadzono *Regulaminy naboru i uczestnictwa w Programie „Opieka wytchnieniowa” oraz powołania zespołu do spraw weryfikacji zgłoszeń do Programu „Opieka Wytchnieniowa”, współfinansowanego ze środków Funduszu Solidarnościowego*³¹. Regulaminy naboru zostały sformułowane zgodnie z zapisami Programu i określały jego cele, zakres w postaci usług opieki wytchnieniowej w formie poradnictwa specjalistycznego w ustalonym limicie godzin, a także adresatów, z określeniem zakładanej liczby osób objętych wsparciem i przysługującego przywileju pierwszeństwa w skorzystaniu z oferowanych usług. W regulaminach naboru określono dokumenty wymagane do wzięcia udziału w naborze: Kartę zgłoszenia do Programu, kopię orzeczenia o niepełnosprawności lub orzeczenia o stopniu niepełnosprawności lub orzeczenia równoważnego, a także fakultatywnie *Kartę oceny stanu dziecka / osoby niepełnosprawnej wg zmodyfikowanej skali FIM*³² wraz z terminami i sposobem ich składania. W dalszej części opisano proces kwalifikacji do Programu, a także określono prawa i obowiązki uczestników. Terminy naboru określono od daty uchwały, do momentu wyczerpania miejsc.

Zgodnie z regulaminami naboru, decyzję o przyznaniu lub odmowie objęcia wsparciem świadczenia usługi opieki wytchnieniowej podejmuje Dyrektor PCPR w Białobrzegach.

(akta kontroli str. 33-42)

W 2020 r. 58 osób złożyło wnioski o uczestnictwo w Programie, 13 z nich zrezygnowało z udziału, zakwalifikowano pozostałe 45 osób. W 2021 r. 62 osoby złożyło wnioski o uczestnictwo w Programie, 6 z nich zrezygnowało z udziału. Jeden z wniosków został odrzucony z powodu niespełnienia warunków uczestnictwa w Programie - miejsce zamieszkania uczestnika nie znajdowało się na terenie powiatu białobrzeskiego³³. Do udziału w Programie, zakwalifikowano pozostałe 55 osób. Przy udzielaniu, jak i odmowie udzielenia wsparcia nie wydawano pisemnych decyzji, w tym decyzji administracyjnych.

(akta kontroli str. 48-51, 532-537)

Badaniu poddano losowo wybraną dokumentację 15 osób zakwalifikowanych do Programu. W każdym przypadku złożono Kartę zgłoszenia do Programu wraz z ważnym orzeczeniem o niepełnosprawności osoby znajdującej się pod opieką

²⁹ 19 osób o znacznym stopniu niepełnosprawności, 1 osoba z orzeczeniem o niezdolności do samodzielnej egzystencji – zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, Dz. U. z 2021 r. poz. 573.

³⁰ 23 osoby o znacznym stopniu niepełnosprawności, 2 osoby z orzeczeniem o niezdolności do samodzielnej egzystencji.

³¹ Zarządzenie nr 8/2020 z 24 lipca 2020 r., a także Zarządzenie nr 5/2021 z 7 kwietnia 2021 r., dalej: regulamin naboru.

³² Z ang. FIM – The Functional Independence Measure – Pomiar Niezależności Funkcjonalnej.

³³ Osoba niepełnosprawna, którą zajmuje się odrzucony opiekun, została zgłoszona na podstawie innego wniosku, z innym opiekunem. Zgodnie z drugim wnioskiem, opiekun został zakwalifikowany do udziału w Programie.

uczestnika. W jednym przypadku dołączona fakultatywną *Kartę oceny stanu osoby niepełnosprawnej wg zmodyfikowanej skali FIM*. Na uzupełnionej przez lekarza rodzinnego karcie, osoba niepełnosprawna uzyskała 120 pkt. Do Programu zakwalifikowano wszystkie osoby (poza opisanym przypadkiem), które wniosowały o uczestnictwo w nim, w związku z czym nie było konieczności uwzględniania stanu zdrowia i sytuacji osobistej uczestników, a także rozstrzygania kto powinien otrzymać wsparcie w pierwszej kolejności. W jednym z 15 badanych przypadków, wsparcie było niezgodne z wnioskowanym w zakresie harmonogramu świadczenia usług. Zmiana terminów wsparcia, została ustalona z uczestnikiem.

Każdy z uczestników podpisał oświadczenie o zapoznaniu się z treścią Programu, a co za tym idzie o jego prawach i obowiązkach, jako uczestnika Programu.

(akta kontroli str. 532)

2.3 W Kartach realizacji Programu, prowadzono ewidencję przyznanych godzin wsparcia. Nie przedstawiono Kart realizacji Programu dla trzech osób z powodu niezakończenia udzielania wsparcia na dzień badania. W pozostałych przypadkach, przy udzielanym wsparciu przestrzegano wyznaczonych w Programie limitów godzin wsparcia, dla poszczególnych edycji. Uczestnicy otrzymywali wsparcie w terminie od 4 do 74 dni w 2020 r. oraz od 104 do 148 dni w 2021 r. (od złożenia Karty zgłoszenia). Każdorazowo usługi opieki wytchnieniowej realizowano w miejscu zamieszkania uczestnika. Nikt z 15 badanych uczestników nie wskazał imiennie konkretnego specjalisty do realizacji wsparcia. Osoby korzystające z usług opieki wytchnieniowej nie korzystały z innych form pomocy usługowej, w tym: usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych, o których mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej³⁴, ani usług finansowanych w ramach Funduszu Solidarnościowego lub z innych źródeł. Liczba godzin świadczonych usług nie przekroczyła wyznaczonych w Programie limitów godzin wsparcia dla poszczególnych edycji.

(akta kontroli str. 532)

2.4 Żaden z uczestników w ramach Programu w roku 2020 i 2021 nie wnioskował o dodatkowe wsparcie. W związku z czym dodatkowego wsparcia nie przyznawano.

(akta kontroli str. 462)

2.5 Zdaniem Dyrektora PCPR, [...] ³⁵ przy realizacji obu edycji Programu, nie występowały żadne trudności.

W swojej opinii Dyrektor zwróciła uwagę, że dzięki Programowi zauważone zostały potrzeby opiekunów osób niepełnosprawnych, którzy poświęcają całe życie na opiekę nad osobą zależną. Uczestnicząc w programie mieli możliwość zadbania o swoje zdrowie psychiczne oraz podniesienie kompetencji w zakresie opieki nad niepełnosprawnym członkiem rodziny. Dzięki uzyskanemu wsparciu mogli w szerszym zakresie zabezpieczyć potrzeby swoich podopiecznych.

Dyrektor zwróciła uwagę, na zbyt małą liczbę godzin poradnictwa specjalistycznego w ciągu roku. Jej zdaniem należy zwiększyć dowolność w doborze specjalistów, wg indywidualnych potrzeb opiekuna, a barierą przy realizacji programu dla uczestników jest zapewnienie opieki osobie niepełnosprawnej w czasie gdy opiekun bierze udział w poradnictwie. Program nie gwarantuje zapewnienia takiej opieki. Nie ma również zapewnionej ciągłości Programu.

³⁴ Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 ze zm.

³⁵ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902) i art. 4 pkt 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz. Urz. UE L 119 z 4.05.2016 r., dalej: RODO), NIK wyłączyła jawność informacji w interesie osoby fizycznej.

Trzech pracowników PCPR zwróciło uwagę na podobne aspekty Programu sygnalizując, że po raz pierwszy zauważono potrzeby opiekunów osób niepełnosprawnych, a Program był szansą na rozwijanie ich umiejętności w opiece. Jednocześnie problematyczna stała się mała liczba godzin do dyspozycji specjalistów, ich wąski zakres, a także brak zachowania ciągłości Programu.

(akta kontroli str. 48-49, 464-469, 526-531)

2.6 Z zakresu świadczenia usług opieki wytchnieniowej nie były składane żadne skargi lub wnioski.

(akta kontroli str. 463)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania PCPR, w badanym zakresie.

Realizowanym wsparciem poradnictwa specjalistycznego objęto wszystkie osoby zgłaszające chęć uczestnictwa w Programie, które mieszkały na terenie powiatu. Nabory uczestników do Programu przeprowadzono w sposób prawidłowy, zgodnie z zapisami wprowadzonych w tym celu regulaminów zawierających założenia, cele i zakres realizacji opieki wytchnieniowej z określeniem przywileju pierwszeństwa w skorzystaniu z oferowanych usług. Każdy z uczestników spełnił kryteria określone w Programie i otrzymał wsparcie zgodne z przyznanym wymiarem i określonymi limitami godzin.

3. Wydatkowanie i rozliczenie środków na realizację wsparcia wytchnieniowego opiekunom osób niesamodzielnych.

Opis stanu
faktycznego

3.1 W ramach realizacji Programu przez PCPR w 2020 r. wydatkowano kwotę 218,16 tys. zł, w tym 216,0 tys. zł³⁶ stanowiły wynagrodzenia personelu Fundacji, a koszty obsługi wyniosły 2,16 tys. zł (1% otrzymanych środków). W 2020 r. wnioskowano o 218,16 tys. zł. W ramach realizacji Programu edycji 2021, na dzień 15 grudnia³⁷ wydatkowano 84,7 tys. zł, w tym 82,5 tys. zł³⁸ stanowiły koszty wynagrodzenia personelu, a 2,2 tys. zł koszty obsługi Programu (2% otrzymanych środków). Termin przedstawienia sprawozdania końcowego z realizacji Programu – edycja 2021 upływa w dniu 31 grudnia 2021 r., a więc po zakończeniu czynności kontrolnych w jednostce. W 2021 r. wnioskowano o 112,2 tys. zł.

(akta kontroli str. 52-53, 197-214, 386-398)

3.2 Zgodnie z uchwałą nr 65/116/2020 obsługę finansowo-księgową edycji 2020 Programu prowadził Powiat Białobrzeski, a zgodnie z uchwałą nr 98/201/2021 edycję 2021 Programu pod względem merytorycznym i finansowo-księgowym będzie realizował PCPR, prowadząc wyodrębniony rachunek bankowy.

Zgodnie z art. 17 ustawy z 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym a także §3 umowy nr 44/2020/OW z 10 lipca 2020 r. oraz umowy nr 55/2021/OW z 10.05.2021 r. pomiędzy Wojewodą Mazowieckim, a Powiatem Białobrzeskim ustalone środki Funduszu Solidarnościowego na realizację zadań w ramach Programu przekazywano terminowo. W roku 2020 r. powiat, a w 2021 r. PCPR prowadził wyodrębnioną ewidencję księgową otrzymanych środków i dokonywanych z nich wydatków.

Zgodnie z zapisami umowy nr 44/2020/OW, zwrotów odsetek bankowych w wysokości 0,53 zł, dokonano terminowo.

³⁶ W ramach kosztów zrealizowano 1800 godzin poradnictwa.

³⁷ Na podstawie otrzymanych sprawozdań.

³⁸ W ramach kosztów zrealizowano 680 godzin – za sprawozdaniem na dzień 31 października 2021 r.

(akta kontroli str. 27-30, 65-74, 436-441)

Wydatki w ramach realizacji Programu, wobec Fundacji Sportu Zdrowia i Turystki EST, poniesione zostały w okresach realizacji zadań i były bezpośrednio związane z usługami poradnictwa specjalistycznego, zatem były kosztami kwalifikowanymi.

(akta kontroli str. 407-459)

3.3 Zgodnie z obowiązkiem wynikającym z Programu, Powiat informował o środkach finansowych z Funduszu Solidarnościowego poprzez rozpowszechnianie odpowiednich informacji w mediach społecznościowych, na stronach internetowych Starostwa i PCPR w zakładce Program „Opieka wytchnieniowa”, a także lokalnych mediach³⁹. Plakaty, wywieszane w siedzibie PCPR zawierające stosowne informacje były opatrzone logo MRiPS. Ponadto, informację o przystąpieniu i realizacji programu rozesłano do sześciu Ośrodków Pomocy Społecznej⁴⁰.

(akta kontroli str. 465-512)

3.4 Zestawienie powiatu białobrzeskiego z realizacji Programu „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2020 (dalej: Zestawienie) oraz Sprawozdanie powiatu białobrzeskiego z realizacji Programu „Opieka wytchnieniowa” - edycja 2020 (dalej: Sprawozdanie), przekazano do Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego na właściwych wzorach. Oba dokumenty złożono terminowo, tj. 14 stycznia 2021 r. (PCPR.550.7.23.2020 z 14 stycznia 2021 r.).

Zgodnie z Rozdz. XI Monitoring Programu, oraz §7 umowy nr 44/2020/OW powiat zobowiązał się do sporządzenia i przekazania Wojewodzie Zestawienia w terminie 15 dni, tj. do 15 stycznia 2021 r., a Sprawozdania w terminie 30 dni od dnia zakończenia zadania, tj. 30 stycznia 2021 r.

Korektę Zestawienia i Sprawozdania w zakresie kwoty środków z Funduszu Solidarnościowego ogółem, w której (i jej składowych) błędnie uwzględniono środki wkładu własnego w wysokości 56,0 tys. zł, przekazano w dniu 27 stycznia 2021 r. (PCPR.550.7.23.2020 z 25 stycznia 2021r.).

Nie sporządzono Zestawienia i Sprawozdania za realizację Programu w 2021 r. Termin zakończenia realizacji Programu „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2021 upływał z dniem 31 grudnia 2021 r., a na przekazanie Sprawozdania i Zestawienia odpowiednio 15 i 30 stycznia 2022 r.

(akta kontroli str. 197-221)

3.5 Realizacja Programu nie była przedmiotem kontroli Wojewody Mazowieckiego, ani żadnego innego organu.

(akta kontroli str. 48-49, 463)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania PCPR, w badanym zakresie.

Otrzymane w ramach Programu środki, wydatkowano zgodnie z przeznaczeniem, a także prawidłowo i terminowo rozliczono. Wysokość poniesionych kosztów obsługi Programu była zgodna z jego zapisami. PCPR informowało o środkach uzyskanych w ramach Funduszu Solidarnościowego w lokalnych mediach oraz za pośrednictwem stron internetowych Centrum i Starostwa Powiatowego.

³⁹ Echodnia.eu, zebra.tv, twojradom.pl, bialobrzegi24.net,

⁴⁰ Miejsko – Gminny OPS w Białobrzegach, GOPS w Promnie, GOPS w Radzanowie, GOPS w Starej Błotnicy, GOPS w Stromcu, GOPS w Wyśmierzycach.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Warszawa, dnia 11 stycznia 2022 r .

Kontroler
/-/
Wojciech Nędzi
starszy inspektor k.p.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie

/-/
p.o. Wicedyrektor
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Warszawie
Urszula Klimska